

Jak činit díky.

### 1. Tesalonickým 5, 18

Za všech okolností **děkujte**, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.

Díky. Co to je za slovo? Citoslovce? Nevím.

Je to jedno z kouzelných slůvek, která učíme malé děti. První z nich je „prosím“. Čím je to slovo kouzelné? Otvírá přece srdce toho druhého. Aby mě vyslyšel. A když něco od něj dostanu, je čas na další kouzelné slovo - „díky“. To slůvko taky otevírá srdce, tentokrát ale to moje, abych uměl přijmout, co jsem od toho druhého dostal navíc. Děti učíme kouzelná slůvka postupně : nejdřív „prosím“, „díky“ později, protože je to těžší. Když dítě poprvé samo vysloví slovo díky, je o trochu blíž dospělosti.

Když kdysi v dávném pravěku člověk poprvé člověku poděkoval, asi to ještě nebylo slovo, spíše jen výmluvné gesto hlavou, rukama. Ale byl to projev člověka, jako jsme my. Člověka stvořeného k božímu obrazu.

Prosba a dík jsou tedy zřejmě odjakživa spojené se zřetelným gestem , nedají se tuřlat, drtit mezi zuby. Gestem prosby jsou sepnuté ruce, nebo ruce vztažené, jako při modlitbě. Gestem díky jsou rozpražené prázdné ruce, jako při modlitbě, nebo podaná ruka , nebo objetí.

Prosba a dík jsou si blízké. Co mají společného? Nastavují atmosféru mezi lidmi. Pomáhají hledat prostor pro dobrou vůli. Vyjadřují nesamozřejmost toho, co se mezi lidmi děje. Zatímco v prosbě je cítit očekávání a naděje, v díku je obsaženo i ohodnocení toho, co jsem právě obdržel. Díkem vyjadřujeme, že v tom, co jsme dostali, je i něco navíc, co jsme dostat nemusel. Říkáme to i při placení penězi. Dík je vlastně platidlo, kterým dorovnáваме hodnotu obdrženou navíc. Dík je jednotné platidlo za hodnoty jinak těžko souměřitelné: „Díky“ říkáme při koupi krabičky sirek a stejné „Díky“ asi zaslechne italský karabinier, když vytáhl z moře napůl utopeného migranta z Čadu, i když té jeho řeči vlastně nerozumí.

Díkem vyjadřuji, že cítím závazek, je to uznání dluhu. Někdy přece říkáme, „jsem váš dlužník.“ Dík je často jenom zdvořilostní obrat, vyřčený z konvenční povinnosti. Dík může být vynucený slovy „vidíš, ani jsi mi nepoděkoval...“ a když následuje „tak ti teda děkuju“, jsou to jen prázdná slova.

My evangelíci používáme zvláštní slovo - „díkčinění“. Snad vzniklo z potřeby zdůraznit v našem protestantském prostředí opravdovost našich díků tím, že je budeme vzdávat a činit viditelně, veřejně, slavnostně, nezpochybnitelně.

V úvodním textu jsme četli z knihy Deuteronomium. Mojžíš tušil, že se blíží jeho konec, a tak svolal celý Izrael a pronesl k němu dlouhou řeč. Znovu zopakoval desatero přikázání a zvlášť přitom zdůraznil příkaz milovat Hospodina. Dal svému lidu naději, že zaslíbená země už je blízko. Není to však pustá neobydlená krajina. Čeká je zalidněná kulturní země s vybudovanými městy, studnami, vinicemi, dnes bychom řekli, s hotovou infrastrukturou. Po čtyřiceti letech trmácení pouští bude dar svobody, kterým bylo vyvedení Izraele z Egypta, završen darem dobré země, nového životního prostoru. Mojžíš nabádá lid, aby byl za to vděčný. Říká „*slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci.*“ Ta slova by se měla v srdci lidu potkat s vděčností za dar svobody a za dar nových životních podmínek...a jako spontánní odpověď na to, jako splátku dluhu by měl Izrael začít slova přikázání naplňovat. Začne opravdu?

I my stále přicházíme k hotovému jako ti Izraelci. Podobně jako Adam a Eva v zahradě Boží v Edenu „*Ovoce stromů rajských jíme.*“ Skoro si nepovšimneme, že byly žně, nevíme, jaká byla úroda, dobrá nebo špatná. Stejně máme pořád všeho dostatek. Zázrak darů přírody se pro nás odehrává celoročně na pultech supermarketů. Veškerý sortiment ovoce a zeleniny je k dostání prakticky po celý rok, jako v pohádce o dvanácti měsíčkách. Jak máme být vděční za úrodu, když žijeme v trvalém nadbytku, takovém, že třetina potravin se v naší společnosti vyhazuje? Chleba byl dřív boží dar a jedl se celý týden. Dnes je to pečivo a vyhazuje se třetí den. Všechno, nač si jen pomyslíme, je dnes stále k dostání, stačí jen třikrát kliknout.

Vlastně už od svého narození přicházíme k něčemu hotovému, jsme závislí na péči dospělých, ale od všeho dostáváme víc, než potřebujeme. Příkladem jsou vánoce s hromadami dárků, které děti rozbalují, aniž by měly radost. A tak vyrůstáme v pocitu samozřejmosti. Pro pocit vděčnosti nebo dluhu v srdci nějak není prostor. Zato je v něm prostor pro vyčerpání a únavu. Ona ta samozřejmá dostupnost spotřebních věcí je často vykoupena prací na dva úvazky, pachtěním, stresem, odcizením.

A přece právě teď tady všude okolo v zahradách zrají opravdové hrozny, jablka a hrušky, padají kaštany, dozrávají ořechy. V prvním čtení z knihy Leviticus jsme slyšeli:

*„Nuže, když sklídíte zemskou úrodu, budete po sedm dnů slavit slavnost Hospodinovu. Prvního dne bude slavnost odpočínutí i osmého dne bude slavnost odpočínutí.*

*Vezmete plody ušlechtilých stromů, palmové ratolesti, větve myrtových keřů a potočních topolů a sedm dní se budete radovat před Hospodinem, svým Bohem.*

*To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení.*

Přátelé, platí toto nařízení z knihy Leviticus i pro naše pokolení? V církevních řádech ho nemáme. Platí tedy obrazně? Představme si, že každý náš týden je ohraničen z obou stran slavností odpočínutí, to by mohla být neděle. I ta dnešní. A ve dnech týdne budeme hledat a nacházet všechny nesamozřejmé dary, jakými je to, co dělají ostatní lidé pro nás, jakými jsou zázračné plody života okolo nás a budeme se z nich radovat před Hospodinem, svým Bohem. Je to moc násilná aktualizace?

Naše druhé dnešní čtení z listu Tesalonickým jde ale ještě dál:

*Za všech okolností **děkujte**, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.*

Za všech okolností? To mi připomíná dětství, když jsem jako kluk za zlobení dostal výprask a musel jsem potom přísnému tatínkovi plačtivým hlasem říct „Děkuju!“ a on ještě přidal „Neslyším. Znova a nahlas!“ Každý z nás by přišel na nějaký podobný extrém. Hledejme ale jiné okolnosti, nesamozřejmé a někdy i neuvěřitelné.

Dvouletý Martínek trpí AADC syndromem, vzácným genetickým onemocněním ohrožujícím život, léčba, kterou nehradí pojišťovna, stojí 100 milionů. Rodiče zkusili vyhlásit sbírku. Během měsíce na Donio poslali drobní dárci už 150 milionů! Jak je to možné? Je inflace, drahota, nejistota, migranti, válka, samé hrozby.

Kde se to v lidech bere? Asi se v nich hnul soucit, jako v milosrdném Samaritánovi, který zachránil zraněného pocestného, zatímco kněz ani levita mu nepomohli. Za takový úžasný počín přece jsme vděční i my, chtělo by to poděkovat každému z 350 tisíc dárců, ale to nejde. Děkujeme tedy Pánu Bohu, *„neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro nás.“* Neboť to je jeho dílo.

Bratři a sestry, modlíme se „Bud' vůle Tvá“ snad každý den a ono se to splňuje. Pán Ježíš se modlil v Getsemane *„Ne moje, ale Tvá vůle se staň,“* a ono se to pro nás splnilo Kristovou smrtí na kříži a brzy potom jeho vzkříšením.

Je tedy za co děkovat, za všech okolností.

Amen

1149 / 7047